

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 482/2536

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย โจทก์ สิบตำรวจโท นิตพูล หรือ นิตพูล หรือใหญ่ แก้วชนะเนตร กับพวก จำเลย
กฎหมายที่เกี่ยวข้อง ป.วิ.พ. มาตรา 271, พ.ร.บ.ล้มละลาย พ.ศ. 2483 มาตรา 9, พ.ร.บ.ล้มละลาย พ.ศ. 2483
มาตรา 14, พ.ร.บ.ล้มละลายฯ มาตรา 9, พ.ร.บ.ล้มละลายฯ มาตรา 14

ย่อ / หลักกฎหมาย

แม้มูลหนี้ที่โจทก์ฟ้องเดิมจะมาจากการใช้สิทธิเรียกร้องในการติดตามเอาทรัพย์สินจากจำเลยก็ตาม แต่เมื่อศาลอาญาพิพากษาให้จำเลยคืนหรือใช้ราคาทรัพย์สินแล้ว การบังคับคดีก็ต้องปฏิบัติตาม ป.วิ.พ.ว่าด้วยการบังคับคดี โจทก์จึงอ้างสิทธิเรียกร้องในการติดตามเอาทรัพย์สิน ซึ่งไม่มีอายุความมาใช้หาได้ไม่แต่เป็นกรณีที่โจทก์ต้องดำเนินการบังคับคดีภายในกำหนด 10 ปี ตาม ป.วิ.พ. มาตรา 271 การที่โจทก์ขอศาลออกหมายบังคับคดีภายในสิบปีนับแต่วันที่มีคำพิพากษาโดยมิได้มีการดำเนินการบังคับคดีตามขั้นตอนให้ครบถ้วนจนถึงขณะที่โจทก์ฟ้องคดีนี้ พันกำหนดสิบปีนับแต่วันมีคำพิพากษา จึงหมดสิทธิบังคับคดีตาม ป.วิ.พ. มาตรา 271 คดีนี้โจทก์ฟ้องจำเลยให้ล้มละลายโดยอาศัยมูลหนี้ตามคำพิพากษา จึงต้องพิจารณาเอาความจริงตาม พ.ร.บ. ล้มละลายฯ มาตรา 9 หรือมาตรา 10 ดังที่บัญญัติไว้ใน พ.ร.บ.ล้มละลายฯ มาตรา 14 เมื่อปรากฏว่าโจทก์ไม่มีสิทธิเรียกร้องให้จำเลยทั้งสองชำระหนี้ตามคำพิพากษาถึงที่สุดในคดีอาญาโจทก์ก็ไม่มีสิทธิฟ้องจำเลยให้ล้มละลายในมูลหนี้เดียวกันอีก.

คำพิพากษา

โจทก์ฟ้องว่า ศาลอาญาได้พิพากษาให้ลงโทษจำเลยทั้งสองฐานรับของโจรและให้จำเลยทั้งสองคืนหรือใช้ราคาทรัพย์สิน 80,000 บาทแก่โจทก์ จำเลยทั้งสองทราบคำพิพากษาแล้วแต่ไม่ยอมชำระหนี้ให้แก่โจทก์ ศาลอาญาได้ออกหมายบังคับคดี ตั้งเจ้าพนักงานบังคับคดีเพื่อยึดอายัดทรัพย์สินของจำเลยทั้งสอง แต่จำเลยทั้งสองไม่มีทรัพย์สินใด ๆ ที่จะยึดมาขายทอดตลาดชำระหนี้โจทก์ได้ โจทก์ได้มีหนังสือแจ้งให้จำเลยทั้งสองชำระหนี้ไม่น้อยกว่า 2 ครั้งมีระยะเวลาห่างกันไม่น้อยกว่า 30 วัน จำเลยทั้งสองได้รับหนังสือทั้ง 2 ครั้งแล้ว แต่จำเลยทั้งสองเพิกเฉยและประวิงการชำระหนี้ พฤติการณ์ของจำเลยทั้งสองดังกล่าวเข้าข้อสันนิษฐานว่ามีหนี้สินล้นพ้นตัว ขอให้มีคำสั่งพิทักษ์ทรัพย์สินจำเลยทั้งสองเด็ดขาดและพิพากษาให้จำเลยทั้งสองเป็นบุคคลล้มละลาย จำเลยทั้งสองไม่ยื่นคำให้การ ศาลชั้นต้นนัดพิจารณา ต่อมาเมื่อมีคำสั่งว่าข้อเท็จจริงตามคำฟ้องโจทก์พอวินิจฉัยได้แล้ว จึงสืบพยานโจทก์และพยานจำเลย ศาลชั้นต้นเห็นว่า คดีของโจทก์ขาดอายุความกรณีมีเหตุที่ไม่ควรให้ลูกหนี้ล้มละลายตามมาตรา 14 พิจารณาให้ยกฟ้องโจทก์ โจทก์อุทธรณ์ศาลอุทธรณ์ภาค 2 พิจารณาขึ้น โจทก์ฎีกา ศาลฎีกาวินิจฉัยว่า "มูลหนี้ที่โจทก์ฟ้อง เดิมแม้จะมาจากการใช้สิทธิเรียกร้องในการติดตามเอาทรัพย์สินจากจำเลยทั้งสองก็ตามแต่เมื่อศาลอาญาได้พิพากษาให้จำเลยทั้งสองคืนหรือใช้ราคาทรัพย์สินแล้วการบังคับคดีก็ต้องปฏิบัติตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งว่าด้วยการบังคับคดี การที่โจทก์ฟ้องขอให้จำเลยทั้งสองเป็นบุคคลล้มละลาย พระราชบัญญัติล้มละลาย พ.ศ. 2483 มาตรา 9 บัญญัติให้ศาลฟังข้อเท็จจริงว่า จำเลยมีหนี้สินล้นพ้นตัวในเหตุที่โจทก์อ้างตามฟ้องหรือไม่ โจทก์จึงอ้างสิทธิเรียกร้องในการติดตามเอาทรัพย์สินซึ่งไม่มีอายุความมาใช้ในคดีนี้หาได้ไม่ แต่เป็นกรณีที่โจทก์อ้างว่าได้ดำเนินการ

บังคับคดีภายในกำหนด 10 ปี ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา 271 จึงมีปัญหาว่าโจทก์มีอำนาจฟ้องให้จำเลยล้มละลายในมูลหนี้ตามคำพิพากษาดังกล่าวหรือไม่ โจทก์บรรยายฟ้องว่า เมื่อวันที่ 4 กรกฎาคม 2518 ศาลอาญาพิพากษาลงโทษจำเลยทั้งสองฐานรับของโจรและให้จำเลยทั้งสองคืนหรือใช้ราคาทรัพย์สิน 80,000 บาท แก่โจทก์ จำเลยทราบคำพิพากษาแล้วแต่ไม่ยอมชำระหนี้ให้แก่โจทก์ ศาลอาญาได้ออกหมายบังคับคดีลงวันที่ 1 สิงหาคม 2527 ตั้งเจ้าพนักงานบังคับคดีเพื่อยึดทรัพย์สินของจำเลยทั้งสอง แต่จำเลยทั้งสองไม่มีทรัพย์สินใด ๆ ที่จะยึดมาขายทอดตลาดชำระหนี้โจทก์ได้ ศาลฎีกาเห็นว่า ตามบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา 271 การบังคับคดีมิได้หมายความว่าโจทก์ดำเนินการให้ศาลออกหมายบังคับคดีเท่านั้นแต่หมายถึงโจทก์ต้องไปแถลงขอให้เจ้าพนักงานบังคับคดีดำเนินการยึดทรัพย์สินของจำเลยทั้งสองมาขายทอดตลาดเพื่อชำระหนี้ให้แก่โจทก์ตามหมายบังคับคดีด้วยจึงจะสมบูรณ์ โจทก์ขอให้ศาลออกหมายบังคับคดีแล้วแต่อ้างว่าจำเลยทั้งสองไม่มีทรัพย์สินใด ๆ ที่จะยึดมาขายทอดตลาดชำระหนี้โจทก์ได้ จึงแสดงอยู่ในตัวแล้วว่าโจทก์ไม่ได้ขอให้เจ้าพนักงานบังคับคดียึดทรัพย์สินของจำเลยทั้งสองเมื่อปรากฏว่าคดีอาญาหมายเลขแดงที่ 6628/2518 ถึงที่สุดตามคำพิพากษาของศาลชั้นต้นเมื่อวันที่ 4 กรกฎาคม 2518 ศาลชั้นต้นออกหมายบังคับคดีเมื่อวันที่ 1 สิงหาคม 2527 การที่โจทก์ขอศาลออกหมายบังคับคดีภายในสิบปีนับแต่วันที่มีคำพิพากษาดังกล่าวโดยมิได้มีการดำเนินการบังคับคดีแก่จำเลยทั้งสองตามขั้นตอนให้ครบถ้วนจนถึงขณะโจทก์ฟ้องคดีนี้เป็นเวลาพ้นกำหนดสิบปีนับแต่วันมีคำพิพากษาโจทก์จึงหมดสิทธิที่จะบังคับคดีหนี้ตามคำพิพากษาดังกล่าวจากจำเลยทั้งสองตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา 271 คดีนี้โจทก์ฟ้องจำเลยทั้งสองให้ล้มละลายโดยอาศัยมูลหนี้ตามคำพิพากษาจึงต้องพิจารณาเอาความจริงตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา 9 หรือมาตรา 10 ดังที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติล้มละลาย พ.ศ. 2483 มาตรา 14 ซึ่งต้องพิจารณาว่าจำเลยทั้งสองเป็นหนี้โจทก์หรือไม่เมื่อปรากฏว่าโจทก์ไม่มีสิทธิเรียกร้องให้จำเลยทั้งสองชำระหนี้ตามคำพิพากษาถึงที่สุดในคดีอาญาดังกล่าวแล้ว โจทก์ก็ไม่มีสิทธิฟ้องจำเลยทั้งสองให้ล้มละลายในมูลหนี้เดียวกันนี้อีก ศาลล่างทั้งสองพิพากษายกฟ้องโจทก์ ศาลฎีกาเห็นฟ้องด้วย ฎีกาโจทก์ฟังไม่ขึ้น" พิพากษายืน.

องค์คณะ

บุญส่ง วรรณกลาง · สะสม สิริเจริญสุข · ปรีชา เฉลิมวณิชย์

ข้อความคำพิพากษาเป็นของศาลฎีกา · ที่มาของข้อมูล: deka.supremecourt.or.th · <https://www.thaideka.online/deka/482/2536>